

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5741

เรื่อง พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527

ผู้เรียบเรียง นายวิริยะ คล้ายแดง วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

ออกอากาศ มิถุนายน 2564

คนไทยใช้น้ำตาลเป็นสารให้ความหวานมายาวนาน แต่เดิมนิยมใช้น้ำตาลที่ทำจากต้นตาล จึงได้ชื่อว่า น้ำตาล ซึ่งมีรสหวานมัน แต่ต่อมานิยมใช้น้ำตาลที่ทำจากอ้อย และเรียกว่าน้ำตาลอ้อย หรือน้ำตาลทราย ตามลักษณะที่คล้ายเม็ดทรายซึ่งมีรสหวานแหลม

เมื่อ 100 ปี ที่ผ่านมา ในปี พ.ศ. 2464 อุตสาหกรรมน้ำตาลได้ฟื้นตัวขึ้นมาเมื่อรัฐบาลได้อนุญาต ให้มีการนำเข้าน้ำตาลทรายจากประเทศฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย อันเนื่องมาจากผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ ภายในประเทศ และต่อมาจึงได้ตั้งโรงงานน้ำตาลทรายเป็นแห่งแรกขึ้นที่จังหวัดลำปาง และเพิ่มจำนวนมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2502 มีโรงงานน้ำตาลมากถึง 48 โรงงาน แต่ในช่วงเวลานั้นสถานการณ์น้ำตาลทรายของตลาดโลก เริ่มถึงจุดอึมครึมเพราะน้ำตาลทรายล้นตลาด ทำให้ราคาน้ำตาลทรายในประเทศลดต่ำลง อีกทั้งยังปรากฏว่า มีการนำเข้าน้ำตาลทรายมากเกินไปจนความจำเป็น น้ำตาลทรายที่ล้นตลาดอยู่ในขั้นภาวะวิกฤติ รัฐบาลจึงได้ตรา พระราชบัญญัติอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย พ.ศ. 2504 ขึ้น โดยมีสาระสำคัญคือ การจัดตั้ง “สำนักงานกองทุน สงเคราะห์อุตสาหกรรมน้ำตาลทราย” ขึ้น เพื่อเรียกเก็บเงินสงเคราะห์จากผู้ผลิตตามปริมาณที่ผลิตออกมาจาก โรงงานในอัตราที่โลกกำหนดไม่เกิน 1 บาท เพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการที่กำหนด ซึ่งวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็คือ การระบายน้ำตาลทรายด้วยวิธีการส่งออกไปต่างประเทศโดยใช้ เงินสงเคราะห์เป็นเงินอุดหนุนแก่ผู้ส่งออก แต่โดยข้อเท็จจริงกลับเป็นเครื่องจูงใจให้เกิดการขยายตัว ของการผลิตน้ำตาลทรายเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่นโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายยังขาดเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาระยะยาว นอกจากนี้ การกำหนดราคาอ้อยโดยเสรีตามกลไกของตลาดอาจทำให้เกิดปัญหา คือ ผู้ซื้อและผู้ขายไม่สามารถ กำหนดราคาตามความพอใจของตนได้ เนื่องจากราคาน้ำตาลในตลาดโลกผันผวนตลอดเวลา ในขณะเดียวกัน การบริหารอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายภายในประเทศยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว จึงก่อให้เกิดแนวความคิดที่จะให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในระบบไตรภาคี มีผู้แทนส่วนราชการ ชาวไร่อ้อย โรงงานน้ำตาลมากำหนดราคารับซื้ออ้อย และราคาจำหน่ายน้ำตาลทราย รวมถึงนำระบบ แบ่งปันผลประโยชน์มาจัดสรรผลประโยชน์ตามสัดส่วนระหว่างชาวไร่อ้อยกับโรงงานน้ำตาล ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 ประกาศใช้วันที่ 27 กรกฎาคม 2527 ให้เป็นกฎหมายที่กำกับดูแลระบบอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย ตั้งแต่การบริหารจัดการในไร่อ้อย

การผลิตในโรงงานน้ำตาล และการส่งออก ตลอดจนการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างชาวไร่อ้อย และโรงงานน้ำตาล ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 มีบทบัญญัติ 11 หมวด 87 มาตรา มีสาระสำคัญ คือ กำหนดโครงสร้างระบบอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย และกำหนดระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ 70 : 30 โดยการกำหนดโครงสร้างระบบอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายในระบบไตรภาคี มีผู้แทนส่วนราชการ ชาวไร่อ้อย และโรงงานน้ำตาล ประกอบกันอยู่ในรูปแบบคณะกรรมการ ได้แก่ คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย คณะกรรมการกองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการอ้อย และคณะกรรมการ น้ำตาลทราย มีอำนาจและหน้าที่จัดระเบียบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปลูกอ้อย การกำหนดราคาอ้อย การผลิต น้ำตาลทราย การจำหน่ายน้ำตาลทรายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศในรูปแบบโควตา ตลอดจนการส่งเสริม หรือวิจัยเพื่อพัฒนาระบบอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้า มีเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ 70 : 30 นั้น ได้กำหนดให้ผลประโยชน์ของระบบจำนวนร้อยละ 70 จัดสรรให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 30 จัดสรรให้ผู้ประกอบการโรงงานน้ำตาล

พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในการบริหาร อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายใหม่ มีระบบการบริหารที่ชัดเจนและเป็นระเบียบยิ่งขึ้น สามารถผลิตน้ำตาล ทรายเพื่อบริโภคภายในประเทศได้อย่างเพียงพอ และบริหารการส่งออกน้ำตาลทรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันการกำหนดราคาอ้อยและระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ 70 : 30 ระหว่างชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาล ก่อให้เกิดความเป็นธรรมและส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปัจจุบันอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายเป็นแหล่งสร้างงานแก่ชาวไร่อ้อยและแรงงานเก็บเกี่ยวอ้อย ในชนบทมากกว่า 600,000 คน มีการขยายโรงงานน้ำตาลเพิ่มขึ้นรวมทั้งสิ้นจำนวน 58 โรงงาน ซึ่งสามารถสร้างรายได้ จากการส่งออก การจำหน่ายน้ำตาลทรายและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องได้ถึงปีละกว่า 250,000 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนการส่งออกมากกว่าการบริโภคภายในประเทศ ประมาณ 2 ใน 3 ของผลผลิต น้ำตาลทราย ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำตาลทรายเป็นอันดับสองของโลก จากประเทศที่นำเข้าน้ำตาลทราย จนก้าวมาสู่ประเทศผู้ส่งออกน้ำตาลทรายเป็นอันดับที่สองของโลกได้ นับว่าเป็นการพัฒนาาระบบอุตสาหกรรม อ้อยและน้ำตาลทรายจนประสบผลสำเร็จและนำผลประโยชน์มาสู่ประเทศชาติต่อไป

หมายเหตุ คำว่า “70:30” ออกเสียงเจ็ดสิบสามสิบ

บรรณานุกรม

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (3 เมษายน 2563). **อ้อยและน้ำตาลทราย**. สืบค้น 7 สิงหาคม 2563 จาก <https://www.dtn.go.th/th/tradeinfo/อ้อยและน้ำตาลทราย?cate=5d303ed3ef41400db11a9a60>
- เจนพล ทองยี่น, และ สุมาลี วงษ์วิฑิต. (มกราคม 2559). การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย. **วารสารคชฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์**, (ฉบับพิเศษ มกราคม 2559), น. 110-125.
- เชษฐชุตตา เชื้อสุวรรณ. (เมษายน 2561). **อุตสาหกรรมน้ำตาล**. สืบค้น 6 พฤศจิกายน 2563 จาก http://www.krungsri.com/bank/getmedia/52084452-70af-45c4-834d-1c34e49d5241/IO_Sugar_2018_TH.aspx
- “พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาล พ.ศ. 2527” (8 สิงหาคม 2527). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 101 ตอนที่ 103 ฉบับพิเศษ, น. 1-40.
- “พระราชบัญญัติอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย พ.ศ. 2504” (22 พฤศจิกายน 2504). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 78 ตอนที่ 96 ฉบับพิเศษ, น. 9-24.
- วิริยะ คล้ายแดง. (มีนาคม 2561). **การปรับโครงสร้างราคาน้ำตาลทรายในประเทศ**. สืบค้น 24 สิงหาคม 2563 จาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2561/hi2561-020.pdf>
- ศิริพจน์ เหล่ามานะเจริญ. (16 มกราคม 2563). **น้ำตาลไทย เดิมคือน้ำตาลมะพร้าว มาก่อนน้ำตาลอ้อย**. สืบค้น 3 พฤษภาคม 2564 จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_265265
- สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย. (ม.ป.ป.). **มูลค่าการผลิตและรายได้ของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายของไทย**. สืบค้น 5 พฤษภาคม 2564 จาก <http://www.ocsb.go.th/th/faq/index.php?gpid=18>